

آموزش صادرات

سازمان‌ها و ارگان‌های مختلفی وجود دارند که بر کار صادرات نظارت می‌کنند و در امور صادرات باید با نهادهای درگیر با صادرات تعامل برقرار کرد. در برخی مواقع، لازم است مجوزهایی از این ارگان‌ها دریافت شود و گاهی اوقات امکان دارد تسهیلاتی به صادرکنندگان اعطا شود. برای اینکه تاجران موفقیت در صادرات را تجربه کنند، بایستی آگاهی کافی در این موضوع داشته باشند. این فعالیت‌ها توسط نهادهای مهمی در امر صادرات انجام می‌شود.

نهادهای مهم صادرات

وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان گمرک، اتاق بازرگانی، معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه و سازمان توسعه تجارت از اصلی‌ترین نهادهای مهم در امر صادرات و تجارت هستند که وظیفه، مسئولیت مهمی در این زمینه داشته و خدماتی را به صادرکنندگان ارائه می‌دهند.

بهتر است صادرکنندگان شناخت کافی از این نهادها و سازمان‌ها و همچنین خدمات آنها داشته باشند تا فرآیند صادرات به سادگی صورت پذیرد و همچنین بتوانند از تسهیلات و خدماتی که این نهادها برای تجار در نظر دارند، به بهترین شکل بهره‌برداری کنند. باید توجه داشت که برخی از این سازمان‌ها خصوصی هستند، برخی دیگر دولتی و برخی دیگر به صورت تشکلهای یا سازمان‌های غیردولتی فعالیت می‌کنند و در زمینه تجارت فعال هستند.

وزارت صنعت معدن و تجارت

وزارت صنعت، معدن و تجارت (وزارت صمت) یکی از نهادهای مهم در امر صادرات و یکی از اصلی‌ترین ارگان‌های دولتی در حوزه صادرات و تجارت است. این وزارتخانه، ساختاری پویا دارد و در طول زمان، بارها مورد بازبینی و تغییر قرار گرفته است. وزارت صمت عمده‌ترین وظایف و اقداماتی را در زمینه صادرات و تجارت انجام می‌دهد، از جمله:

- تدوین سیاست‌های تجاری و قوانین صادراتی.
- تنظیم وضعیت تعرفه‌ها و مقررات صادراتی.
- تغییر فرایندهای صادراتی و ساماندهی آنها.
- ارائه آمار و اطلاعات تجاری مربوط به صادرات.
- ارتباط و همکاری با سایر نهادها و سازمان‌های مرتبط با صادرات و تجارت.

لازم است که صادرکنندگان همواره اطلاعات و تحولات مربوط به وزارت صمت را پیگیری کنند و با سیاست‌ها و قوانین جدید آشنا باشند. وزارت صمت دارای مجموعه‌ها و دفاتر مختلفی است که برخی از آنها مربوط به حوزه تجارت و صادرات می‌باشند و برخی دیگر در حوزه صنایع و معادن فعالیت می‌کنند.

برخی از واحدهای مرتبط با صادرات در وزارت صمت عبارتند از دفتر مقررات صادرات و واردات، سازمان‌های صنعت و معدن و تجارت استان‌ها و مراکز آموزش بازرگانی. این نهادها و واحدها نقش مهمی در فرایند صادرات و ارائه خدمات به صادرکنندگان دارند.

دفتر مقررات صادرات و واردات

دفتر مقررات صادرات و واردات یکی از زیرمجموعه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت (وزارت صمت) است که در زمینه صادرات و واردات فعالیت می‌کند. این دفتر به طور اصلی در حوزه حقوقی و تنظیم مقررات تجاری فعالیت می‌کند و تاثیر بسیار زیادی بر بحث صادرات دارد. از مهم‌ترین اقداماتی که این دفتر بر عهده دارد، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- بررسی درخواست صدور کارت بازرگانی، ابطال، تعلیق، نظارت، تمدید و تنظیم مقررات مربوط به آن.
- نظارت و ساماندهی بر فعالیت بازارچه‌های مرزی و همچنین فعالیت‌های تجاری در مرز.

- تدوین آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و قوانین صادراتی در زمینه‌های مختلف و ابلاغ آنها به سایر ارگان‌ها و فعالان حوزه صادرات.
- نظارت بر حسن اجرای قوانین تجاری و صادراتی، همچنین پیشنهاد و اصلاح قوانین مرتبط.

از طریق این دفتر، مقررات و قوانین مربوط به صادرات و واردات تنظیم و اجرا شده و نظارت بر اجرای صحیح و قانونی آنها انجام می‌شود. همچنین، این دفتر مسئول تعیین مقررات و آیین‌نامه‌های مربوط به کارت بازرگانی و فعالیت‌های تجاری در بازارچه‌های مرزی است. تلاش برای بهبود و ساماندهی فعالیت‌های تجاری و اصلاح قوانین و مقررات صادراتی نیز جزء وظایف این دفتر می‌باشد.

این دفتر به تشکیل گروه‌ها و واحدهای مختلفی می‌پردازد که در زیرمجموعه آن قرار دارند. این واحدها و گروه‌ها عبارتند از:

گروه ثبت سفارش: این گروه مسئول ثبت سفارش‌های صادراتی و بررسی درخواست‌های صدور کارت بازرگانی است. آنها فعالیت‌ها را در زمینه ثبت و پیگیری سفارش‌ها انجام می‌دهند.

گروه تنظیم مقررات: این گروه مسئول تدوین و تنظیم آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و قوانین صادراتی در زمینه‌های مختلف است. آنها قوانین و مقررات صادراتی را تدوین کرده و آنها را به سایر ارگان‌ها و فعالان حوزه صادرات ابلاغ می‌کنند.

گروه مرزنشینان و بازارچه‌های مرزی: این گروه مسئول نظارت و ساماندهی فعالیت بازارچه‌های مرزی و تجارت در مرزها است. آنها فعالیت‌های مرتبط با بازارچه‌های مرزی را نظارت و تنظیم می‌کنند.

کمیسیون ماده یک: این کمیسیون مسئول بررسی و تصویب درخواست‌های صدور کارت بازرگانی و تغییرات مربوط به آن است. آنها مقررات و قوانین مربوط به کارت بازرگانی را تعیین و اجرا می‌کنند.

گروه کارت بازرگانی: این گروه مسئول تنظیم مقررات و امور مربوط به کارت بازرگانی است. آنها فعالیت‌های مربوط به صدور، ابطال، تعلیق و تمدید کارت بازرگانی را بررسی و انجام می‌دهند.

این واحدها و گروه‌ها در دفتر مقررات صادرات و واردات فعالیت می‌کنند و به تنظیم و اجرای قوانین و مقررات صادراتی می‌پردازند.

سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها

سازمان‌های صمت در استان‌ها به عنوان مراکز اصلی وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت در سطح استان‌ها شناخته می‌شوند. بیشتر اوقات صادرکنندگان و تجار نیاز دارند با این سازمان‌ها در استان‌ها در تعامل باشند، زیرا این سازمان‌ها به عنوان بازوی اجرایی وزارت صمت در استان‌های مختلف عمل می‌کنند.

علاوه بر این، سازمان‌های صمت در سراسر استان‌ها در حوزه‌های دیگر وزارتخانه مانند صنایع و معادن نیز فعالیت می‌کنند. بطور معمول، این سازمان‌ها دارای بخش بازرگانی یا بازرگانی خارجی هستند که صادرکنندگان باید با آنها در تعامل باشند.

فرایندها و فعالیت‌های اداری مربوط به صادرات در استان‌ها از طریق این سازمان‌ها قابل انجام است و در کمترین موارد نیاز به مراجعه حضوری به وزارت صمت در تهران وجود دارد. در کنار انجام فرایندهای اداری تجارت و صادرات، برخی خدمات دیگر مانند ارائه مشاوره‌های تخصصی در زمینه صادرات نیز توسط این سازمان‌ها ارائه می‌شود.

مرکز آموزش‌های بازرگانی

این مرکز، یکی از واحدهای تحت عنوان "مرکز مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی" که به وزارت صنعت، معدن و تجارت وابسته است، محسوب می‌شود. هدف و مأموریت اصلی این مرکز، ارائه آموزش‌های تخصصی در زمینه تجارت و بازرگانی است. بسیاری از افراد علاقمند به مباحث تجارت و صادرات، در دوره‌های آموزشی این مرکز شرکت می‌کنند.

مدرس‌ان این دوره‌ها معمولاً افرادی با تخصص تجاری در حوزه‌های مختلف هستند. البته، علاوه بر حوزه بازرگانی و تجارت بین‌الملل، این مرکز دوره‌های آموزشی در حوزه‌های دیگر نیز برگزار می‌کند. مشارکت در اینگونه مراکز، به لحاظ ایجاد شبکه ارتباطی و شبکه‌سازی نیز بسیار مفید است.

سازمان توسعه تجارت

سازمان توسعه تجارت یکی از نهادهای مهم در زمینه تجارت و صادرات است. این سازمان به صورت مستقل فعالیت می‌کند، اگرچه به نوعی زیرمجموعه وزارت صنعت، معدن و تجارت به شمار می‌رود. سازمان توسعه تجارت از سه معاونت اصلی تشکیل شده است، که دو معاونت آن به طور کامل در زمینه صادرات فعالیت می‌کنند.

معاونت توسعه بازارهای صادراتی یکی از معاونت‌های اصلی سازمان توسعه تجارت است. این معاونت شامل سه دفتر است که عبارتند از: دفتر آسیا و اقیانوسیه، دفتر عربی و آفریقایی، و دفتر آمریکا و اروپا. این دفاتر به صادرکنندگان و تجار کمک می‌کنند تا فرایند صادرات را بهتر و آسان‌تر انجام دهند.

معاونت دیگر سازمان توسعه تجارت، معاونت توسعه صادرات کالا و خدمات است. این معاونت نیز به سه بخش تقسیم می‌شود که عبارتند از: دفتر توسعه صادرات محصولات کشاورزی و صنایع تبدیلی، دفتر توسعه صادرات محصولات معدنی و صنعتی، و در نهایت دفتر توسعه صادرات محصولات دانش‌بنیان. این دفاتر به صادرکنندگان این محصولات مشاوره و راهنمایی تخصصی ارائه می‌دهند.

سازمان توسعه تجارت هر ماه نشست‌ها، سمینارها، همایش‌ها و نمایشگاه‌های مختلف را در زمینه صادرات برگزار می‌کند. این فعالیت‌ها به تجار و صادرکنندگان کمک می‌کنند تا از آنها استفاده کنند. همچنین، سازمان توسعه تجارت دفاتر خود را در بسیاری از کشورها بازگشایی کرده است و رایزنان بازرگانی در این دفاتر مستقر هستند. این رایزنان بازرگانی به صادرکنندگان در شناخت کشورها و انجام فرایند بازاریابی صادراتی کمک می‌کنند.

سازمان توسعه تجارت خارجی ایران مسئول توسعه و ترویج صادرات ایران است. این سازمان به صورت مستقل در زیر نظر وزارت صنعت، معدن و تجارت فعالیت می‌کند. هدف اصلی آن توسعه صادرات و ارتقای بازارهای خارجی برای کالاها و خدمات ایرانی است.

سازمان توسعه تجارت خارجی ایران نیز فعالیت‌های آموزشی و راهنمایی در زمینه توسعه صادرات را انجام می‌دهد. این فعالیت‌ها شامل برگزاری نشست‌ها، سمینارها، همایش‌ها و دوره‌های آموزشی در خصوص روش‌های صادرات و بازاریابی صادراتی است.

در مجموع، سازمان توسعه تجارت خارجی ایران به عنوان یک سازمان مستقل، در جهت توسعه صادرات و ترویج تجارت خارجی کشور فعالیت می‌کند.

گمرک جمهوری اسلامی ایران

گمرک یکی از نهادهای حیاتی در حوزه صادرات است و یکی از سازمان‌های وزارت اقتصاد می‌باشد. تجار و صادرکنندگان در فرایند و عملیات صادرات با گمرک سر و کار دارند. بنابراین، آنها باید اطلاعات کافی درباره قوانین و مقررات گمرکی و همچنین فرآیندهای عملیاتی و اجرایی آن را داشته باشند.

گمرک مسئولیت‌های مهمی درباره صادرات دارد که عبارتند از:

- **اجرای سیاست‌های دولت در زمینه صادرات و واردات:** گمرک مسئول استفاده از سیاست‌های دولت در حوزه صادرات و واردات می‌باشد. این نهاد تلاش می‌کند تا با اجرای این سیاست‌ها، تسهیلات و تشویقات لازم برای صادرکنندگان ایجاد کند.
- **ایجاد تسهیلات و تمهیدات لازم برای تشویق صادرات:** گمرک مسئولیت دارد تا تمهیدات لازم را برای تسهیل و تشویق صادرات فراهم کند. این شامل ارائه خدمات و مراحل مانند اخذ مجوزها و مستندات مورد نیاز برای صادرات می‌شود.
- **جمع‌آوری و تحلیل داده‌های تجاری:** گمرک مسئول جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌های تجاری مربوط به حجم صادرات و واردات است. این اطلاعات می‌تواند به دولت و تجار کمک کند تا روند تجارت و صادرات را تحلیل و تصمیم‌گیری‌های بهتری برای آینده بگیرند.
- **کنترل و نظارت بر عبور و مرور کالاها از مرزها:** گمرک وظیفه دارد تا کنترل و نظارتی دقیق بر عبور و مرور کالاها از مرزهای کشور داشته باشد. این شامل بررسی مدارک و مجوزهای لازم، بررسی انطباق کالا با مقررات و قوانین گمرکی و بررسی پرداخت مالیات و عوارض مربوطه می‌شود.

اتاق‌های بازرگانی

اتاق‌های بازرگانی، به عنوان تشکلهای اقتصادی و غیردولتی، نقش بسیار مهمی در صادرات و تجارت ایفا می‌کنند. آنها به عنوان سازمان‌های اصلی در ساماندهی و نظم دادن به فعالیت‌های تجاری و صادراتی، اهمیت ویژه‌ای دارند. اتاق بازرگانی ایران که دفتر اصلی آن در تهران قرار دارد و در سراسر استان‌ها نیز دفاتر استانی دارد، یکی از مهمترین اتاق‌های بازرگانی کشور است. اتاق‌های بازرگانی استانی به عنوان تشکلهای اقتصادی غیردولتی اصلی در هر استان، نقش حیاتی در توسعه تجارت و صادرات استان دارند.

ارتباط با اتاق‌های بازرگانی استانی به دلیل عضویت تجار، بازرگانان، صادرکنندگان و تولیدکنندگان مهم هر استان در این اتاق‌ها، بسیار حائز اهمیت است. ارتباط و شبکه‌سازی با این افراد می‌تواند به تجار تازه‌کار کمک بزرگی کند. از طریق ثبت‌نام و پرداخت حق عضویت، می‌توان به خدمات متنوعی از اتاق‌های بازرگانی استانی دسترسی پیدا کرد. این خدمات شامل برگزاری نشست‌ها، همایش‌ها و کارگاه‌های مختلف است که با شرکت و حضور در آنها، صادرکنندگان می‌توانند از تجارب و دانش دیگران استفاده کنند و روابط تجاری خود را توسعه دهند.

با توجه به قانون، اتاق‌های بازرگانی خدمات مهم زیر را به تجار و صادرکنندگان ارائه می‌دهند:

صدور کارت عضویت: اتاق‌های بازرگانی به تجار و صادرکنندگان امکان صدور کارت عضویت را در جهت ارتباط با سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با بازرگانی و تجارت فراهم می‌کنند، باید توضیح داد که کارت بازرگانی تجار از امکانات و مزایایی مانند دسترسی به بازارهای خاص، تسهیلات بانکی و تسهیلات گمرکی برخوردار است.

ایجاد اتحادیه‌ها و تشکلهای مشترک: اتاق‌های بازرگانی امکان تشکیل اتحادیه‌ها، سندیکاها و تشکلهای مشترک را بین تجار و صادرکنندگان فراهم می‌کنند. این اتحادیه‌ها و تشکلهای می‌توانند در توسعه تجارت و صادرات، حفظ حقوق تجاری و تبادل اطلاعات و تجارب مفید نقش مهمی ایفا کنند.

شناسایی بازارهای صادراتی و بازاریابی: اتاق‌های بازرگانی در شناسایی بازارهای صادراتی و برنامه‌ریزی برای بازاریابی صادرات کمک می‌کنند. این خدمات شامل تحلیل بازار، ترویج تجارت خارجی، شرکت در نمایشگاه‌ها و رویدادهای تجاری بین‌المللی است.

کارگاه‌ها، همایش‌ها و دوره‌های آموزشی: اتاق‌های بازرگانی به منظور ارتقای دانش و مهارت‌های تجاری، کارگاه‌ها، همایش‌ها و دوره‌های آموزشی در زمینه صادرات را برگزار می‌کنند. این فعالیت‌ها به تجار و صادرکنندگان کمک می‌کند تا در فرآیند صادرات موفقیت بیشتری داشته باشند.

مشاوره‌های تخصصی: اتاق‌های بازرگانی مشاوره‌های تخصصی در زمینه صادرات کالا و خدمات ارائه می‌دهند. این مشاوره‌ها شامل مسائل مربوط به تجارت بین‌المللی، قوانین و مقررات صادرات، بازاریابی و راه‌اندازی کسب و کار بین‌المللی می‌شود.

ارتباط با اتاق‌های بازرگانی خارجی: اتاق‌های بازرگانی به صورت مشترک با اتاق‌های بازرگانی سایر کشورها همکاری می‌کنند و روابط تجاری بین المللی را تسهیل می‌کنند. این ارتباطات می‌تواند شامل مبادله اطلاعات، برگزاری نشست‌ها و همایش‌های مشترک، ایجاد شبکه‌های تجاری و تبادل تجارب باشد.

در مورد معاونت دیپلماسی وزارت امور خارجه و سفارت‌خانه‌ها، باید توضیح داد که وزارت امور خارجه نقش اصلی و کلیدی در زمینه تجارت و صادرات ندارد. با این حال، این وزارتخانه همواره یکی از نهادهایی بوده است که با ارائه برخی خدمات به صادرکنندگان در زمینه بازارهای صادراتی، یاری رسانده است.

در سال‌های اخیر، معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه تلاش کرده است تا نقش برجسته‌تری در این زمینه داشته باشد. به همین دلیل، در بسیاری از کشورها، به ویژه کشورهای همسایه یا کشورهای که با ایران روابط تجاری زیادی دارند، رایزنان بازرگانی خود را اعزام و فعال کرده‌اند.

بنابراین، اتاق‌های بازرگانی و معاونت دیپلماسی وزارت امور خارجه هر کدام نقش خود را در توسعه تجارت و صادرات ایفا می‌کنند و تلاش می‌کنند تا به تجار و صادرکنندگان کمک کنند تا در بازارهای جهانی موفقیت بیشتری داشته باشند.